

Merită osteneala!

Fidelitatea, o forță
care străbate timpul

ANDRÉS CÁRDENAS MATUTE (ed.)

MERITĂ OSTENEALA
FIDELITATEA, O FORȚĂ CARE STRĂBATE TIMPUL

ANDRÉS CÁRDENAS MATUTE, (ed.)

Textele acestei cărți au fost publicate și traduse în mai multe limbi în secțiunea „Viața creștină” a site-ului opusdei.org. Ele sunt reunite aici într-o versiune revizuită și actualizată din noiembrie 2023.

www.opusdei.org

ISBN: 978-84-09-57105-5

© 2024 Fundación Studium

Cuprins

Introducere

„Merită osteneala!” (I): O forță care străbate timpul

O spirală ce leagă ființele

Tereza a lui Isus și Isus al Terezei

Fidelitatea copiilor lui Dumnezeu

„Merită osteneala!” (II): Binecuvântat să fie cel care își pune încrederea în Domnul

Nu ca ceilalți zei

Un Dumnezeu „bogat în milostivire și în fidelitate

Isus este împlinirea promisiunilor

Dacă noi nu suntem fideli, el este mereu fidel

„Merită osteneala!” (III): Să transformăm timpul în aliatul nostru

Credința bazată pe convertiri succesive

Falsa siguranță a imediatului

Afecțiunea ne ajută să cunoaștem adevărul

Să ne trezim vocația către iubire

„Merită osteneala!” (IV): Din generație în generație

Cu proștețimea din 2 octombrie 1928

Ca să fim o armată, să avem grijă de familie

De la uimire la iubire

Să mărim moștenirea

O paternitate care continuă

„Merită osteneala!” (V): În puritatea sa originală, în noutatea sa strălucitoare

Dumnezeu continuă se ofere umanității

Prospețimea originilor

Un *aggiornamento* în viața personală

Discipolul va face lucruri mai mari

Introducere

Fidelitate. Un cuvânt care ar putea părea, la prima vedere, a fi în tensiune între doi poli. Căci, pe de o parte, este clar că niciun mare proiect – precum cel al vieții însăși – nu poate exista fără capacitatea de a menține o direcție în timp. Dar, pe de altă parte, cuvântul însuși ar putea evoca în noi, probabil din cauza unei anumite neînțelegeri cu privire la adevăratul său sens, o idee vagă de imobilitate sau rigiditate: ca un scut împotriva noutăților pe care viața le aduce mereu cu ea.

Isus rezolvă această tensiune într-una dintre parabolele Evangheliei, numindu-i „buni și credincioși” pe fiecare dintre servitorii care, primind bani de la stăpânul lor care pleca într-o călătorie, nu îi ascund de frică, ci decid să își asume riscul de a ieși să negocieze (cf. Mt 25:14-30). Într-adevăr, acești servitori reușesc să acumuleze o anumită avere, deși la sfârșitul parabolei vedem că Domnului îi pasă prea puțin de cifre. Fidelitatea pe care o laudă la ei a luat ce este mai bun din cei doi poli: slujitorii au realizat un proiect în timp, fără să se ferească de vertijul istoriei, investind ceea ce au primit în fericirea lor și a celorlalți.

În lumina scrisorii pastorale a Prelatului Opus Dei despre fidelitate din 19 martie 2022, aceste pagini abordează câteva aspecte ale acestei dispoziții a inimii: pornind de la o perspectivă filosofico-teologică și trecând prin semnificația acestui termen în Biblie, ajungem la câteva aspecte ale desfășurării vieții personale și instituționale de-a lungul istoriei.

Scurtul parcurs prin cele cinci capitole care alcătuiesc această carte își propune să transmită convingerea că a trăi în fidelitate, după cuvintele pe care obișnuia să le repete Sfântul Josemaría, „merită”. De aici și titlul acestor reflecții. A fi fidel merită, și pentru că valorează toate bucuriile drumului.

Andrés Cárdenas Matute (ed.)

Întoarcere la cuprins

„Merită osteneala!” (I): O forță care străbate timpul

„Cine nu privește soarele când apune? Cine nu își întoarce privirea de la cometă când aceasta explodează? Cine nu ascultă clopotul care bate pentru un anume eveniment?” Astfel reflecta un poet englez din secolul al XVII-lea care a constatat că multe evenimente din viața noastră nu sunt ceva impersonal, ca și cum ar fi apărut dintr-o întâmplare fără chip. Convins că în spatele a toate se află mereu cineva, un *altul* implicat, o relație cel puțin propusă, concluziona: „Nici un om nu-i un ostrov stingher și de sine stătător [...]. De aceea nu trimite pe nimeni și niciodată să întrebe pentru cine bat clopotele – pentru tine bat” ¹.

O spirală ce leagă ființele

Atunci când se vorbește despre fidelitate, se poate aborda sub mai multe niveluri diferite. Dar cel mai relevant este cel care se referă la „relația dintre persoane, în aspectul lor cel mai profund uman: iubirea” ². Noi toți formăm o țesătură de relații: cea care ne-a primit și susținut în această lume.

Avem nevoie unii de alții. „Pentru faptul de a fi un animal social, un om îi este dator altuia, natural, fără de care conservarea societății ar fi imposibilă”, spune Sfântul Toma de Aquino. Și fiind adevărat că prima susținere de care avem nevoie este materială, în general, ori de supraviețuire, totuși avem nevoie să ne susținem reciproc pe calea spre viitor, avem nevoie să știm că facem parte din același lanț care se întinde înainte cu speranță. De aceea sfântul urmează, „coexistența umană nu ar fi posibilă dacă nu ne încredem unii în ceilalți” ³.

Mai mult decât prin conștientizarea dependenței noastre reciproce, interpersonale, epoca actuală este caracterizată printr-o căutarea individuală a autonomiei; preferăm iluzia de a fi total autosuficienți, mai degrabă decât să recunoaștem că avem nevoie de ceilalți. Prin urmare, primele obstacole de depășit atunci când vorbim despre fidelitate sunt atitudinile care ne împing la izolare, pe care noi le regăsim mai mult sau mai puțin în noi

înșine. De fapt, încă mai adânc, descoperim că inima noastră nu se mulțumește cu o viață absolut autonomă, în singurătate: „nicio viață umană nu este o viață izolată, ci este împletită cu alte vieți. Nici o persoană nu este un verset aparte”⁴.

Deși unele virtuți nu sunt implicate imediat în relațiile cu alte persoane, ca tăria sufletului sau cumpătarea, există virtuți care nu apar decât în relații. Fidelitatea face parte din acestea, pentru că implică un „du-te vino” între două persoane; implică, pe de-o parte, să se creadă în cineva; să se creadă că are intenții bune în privința mea; implică și construirea propriei vieți cu convingerea că cealaltă persoană mă iubește acum și va continua s-o facă și pe viitor.

În acest sens, fidelitatea se naște la început în celălalt; nu depinde la început de noi înșine. O asemenea virtute ne îndepărtează de iluzia noastră de autosuficiență: ne invită la o umilă deschidere care, după cum subliniază Papa Francisc, „comportă mereu o parte de risc, precum un pariu curajos”⁵. Totuși, din această deschidere se poate ivi o mișcare în care două persoane, încetul cu încetul, se ridică spiralat către o viață comună și fericită. Cel ce intră în această dinamică de fidelitate este departe de a atinge calmul unui punct de sosire; el începe mai degrabă prin a simți vertijul vieții, mișcarea cuiva care este pe drum. „Fidelitatea este ca o forță care străbate timpul, nu prin rigiditate sau inerție, ci într-un mod creativ”⁶ și ținând cont de faptul ca alături de noi se află cineva pe care te poți baza.

Tereza a lui Isus și Isus al Terezei

Urmărind media, examinând vreo anchetă, ori considerându-ne propriile experiențe, putem simți câteodată o anumită nostalgie a fericirii, simplă dar și autentică, pe care ne-o aduce fidelitatea. Simțim nevoia să strălucească din nou în căsătorie, în familie, în relația cu Dumnezeu și, în general, în orice tip de relație personală⁷. Pentru a o realiza, contăm, pe de o parte pe ajutorul Domnului. Iar, pe de altă parte, pe dorința de a înfăptui binele pe care o detectăm la numeroase persoane, incluzându-ne și pe noi înșine; o fidelitate „care este o corespondență liberă harului lui Dumnezeu, trăită în bucurie și veselie”⁸.

Deseori, toate acestea ne pot părea a nu fi decât o dorință aproape irealizabilă, ceva care este peste puterile noastre. Și nu fără motiv; fiecare dintre noi, dacă nu contăm decât pe noi înșine, este slab, deoarece noi avem picioare de argilă; în plus, fidelitatea nu răsare decât în doi. Dar, chiar experiența slăbiciunii noastre ne poate feri să ne bazăm numai pe bunele noastre dorințe sau pe talentele noastre. Cuvintele sfântului Paul ne vin în ajutor: „Toate le pot în acela care mă întărește” (Fil 4,13). Domnul, cu iubirea sa care ne este oferită înainte ca noi să putem să i-o cerem, orice s-ar întâmpla și orice am face, se oferă ca sursă de fidelitate față de El față de ceilalți.

Totuși, dacă ne gândim la experiența fidelității lui Dumnezeu în viețile noastre și a atâtor alte persoane, putem spune că putem, efectiv, să ne încredem unul în celălalt. De câte ori, în special în momentele dificile, ne gândim la încrederea pe care Domnul a avut-o în noi, începând cu nașterea noastră – faptul că avem viață este o alegere a Lui –, botezul nostru și toate dățile în care Dumnezeu ne-a arătat iubirea sa, apropierea sa și lumina sa pe drumul nostru sunt dovezi. Deși alegerea lui Dumnezeu este eternă, încrederea sa în noi se realizează în timp: conștiința acestui privilegiu se maturizează în forul nostru interior.

Când, în schimb, vrem să fim fideli numai propriilor noastre forțe, când ne îndepărtăm de această legătură care este sursa fidelității, încetăm să facem experiența încrederii în Dumnezeu. Pierdem atunci amintirea darurilor primite, ca acei viticultori care au uitat că lucrau pentru că proprietarul îi alesese, și nu datorită propriilor lor merite (cf. Mt 21,33-46). Ne concentrăm deci pe caracterul penibil și insuficient al eforturilor noastre. Încet-încet pot apărea plângeri, scurte breșe, infidelități în lucruri mici. Sau această distanță se poate insinua într-un fel mai perfid într-o acomodare de a trăi cu Domnul, într-o luptă care nu încearcă decât tranchilizarea conștiinței într-o oarecare moleșeală. Se pierde noutatea despre celălalt, surpriza feței celuilalt, creativitatea pe care o cer mereu relațiile personale.

Dacă putem fi fideli este deoarece Dumnezeu are încredere în noi. „Creștinul nu este niciodată un om singuratic, pentru că el trăiește în relație permanentă cu Dumnezeu, care este aproape de noi și în cer”⁹. Astfel, în această atmosferă de apropiere, sfinții au devenit credincioși. Se povestește

despre Sfânta Tereza de Ávila că într-o zi, când se găsea în mănăstirea Întrupării, coborând scara, a întâlnit un copil care îi zâmbea. Surprinsă să vadă un copilaș în interiorul mănăstirii, l-a întrebat: „Cine ești tu?” La care copilașul i-a răspuns prin altă întrebare: „Dar tu cine ești?” Uimită, Sfânta i-a răspuns: „Sunt Tereza a lui Isus”. Iar copilul, zâmbind, i-a răspuns: „Ei bine, eu sunt Isus al Terezei”.

Fidelitatea copiilor lui Dumnezeu

„Virtutea fidelității este legată profund de darul supranatural al credinței, devenind expresia acestei solidități a celui care s-a bazat toată viața pe Dumnezeu”, scrie Benedict al XVI-lea. „În credință găsim, într-adevăr, unica garanție a stabilității noastre (cf. Is 7,9), și numai pornind de la ea putem fi cu adevărat fideli”¹⁰. Pornind din această fidelitate a lui Dumnezeu, care precedă fidelitatea pe care ne-o dorim pentru noi înșine, putem enumera acum trei domenii în care ne este posibil să ne întărim fidelitatea noastră:

- să experimentăm bucuria de a aparține Tatălui, în Cristos, ca persoane libere;
- să ne aprofundăm identificarea personală cu voința sa, tot personală, care este mereu un dar pentru noi;
- și să ne trăim relația fraternă care se naște între cei ce vor să fie fideli.

În primul rând, noi îi aparținem lui Dumnezeu, nu ca ființe inerte, ci ca ființe vii, ca ființe libere, capabile să iubească și să se deschidă iubirii altuia. Dumnezeu ni s-a dăruit nouă personal, în iubirea sa trinitară. Așadar, vrem să-L cunoaștem din ce în ce mai mult, ca să putem să ne bucurăm, să suferim, să muncim și să intrăm în relație cu ceilalți, mereu impregnați de o conștiință vie a filiației divine. Visul scării lui Iacob: cu cât creștem în cunoașterea noastră și în iubirea noastră de Dumnezeu, cu atât coborâm în profunzimea sufletului nostru¹¹. Faptul de a-L cunoaște pe Dumnezeu din ce în ce mai mult ne apropie de noi înșine, care suntem opera mâinilor sale; apoi, să-i cunoaștem mai bine creația, mai ales în noi înșine, ne poate umple de uimire și de iubire pentru El.

„Îndrăgostește-te de El iar tu nu-L vei abandona”¹², a scris Sf. Josemaría în ultimul gând din *Drum*. Fericitul Alvaro completează această maximă

întorcând-o: „Nu-L abandona și te vei îndrăgosti de El” ¹³. Dorința noastră de a-L urma de aproape, uneori contra curentului, este suficientă Domnului nostru pentru a ne insufla o dorință reînnoită de a ne păstra inima în iubire.

În al doilea rând, știm că a-L iubi pe Dumnezeu este în fapt o manieră de identificare cu Isus Cristos, pentru că lăsăm că încrederea Lui să aducă rod în noi. Dar pentru a ajunge aici, avem nevoie de El, pentru că nimeni nu-L poate numi pe Dumnezeu Tată, nici să se considere fiul său, dacă nu este în Isus Cristos. Chiar dacă toți împărtășim aceeași viață cu Isus, fiecare o face într-o manieră personală. Dumnezeu ne-a dat fiecăruia dintre noi talente și virtuți deosebite, o personalitate unică, un mod propriu de a vedea lumea. Fidelitatea fiecăruia față de Dumnezeu nu este ceva uniform, ca și cum ar fi prinsă într-o matrită, ci este personală, unică, creată în propria viață. Nu are niciun sens să se compare cu cineva, nici să se simtă judecată de cineva pe baza modelelor fixe.

„Fidelitatea este fidelitatea la un angajament de iubire, iar iubirea de Dumnezeu este sensul ultim al libertății [...]:

«Luați asupra voastră jugul meu, deveniți discipolii mei căci eu sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă pentru sufletul vostru. Da, jugul meu este ușor de dus, iar povara mea, ușoară» (Mt 11,29-30)” ¹⁴.

În sfârșit, ca și copiii ai lui Dumnezeu, noi suntem toți frați și surori; toți participăm în mod egal la paternitatea sa divină: noi toți îi acordăm *o mână de ajutor* lui Dumnezeu, fiind tați buni și mame bune pentru ceilalți.

În realitate, nu putem fi autorii solitari ale vieților noastre, ci suntem co-autori ai celor care ne înconjoară: „fiecare, cu grijă, pictează și scrie în viața celuilalt”; suntem protagoniștii propriei noastre istorii și în același timp facem parte din istoria celorlalți în marea carte a vieții. Înțelegem astfel că fidelitatea celor care ne înconjoară depinde de a noastră. Dar și invers: pentru a contrabalansa slăbiciunea noastră, există forța celorlalți. Această atenție și această grijă care se adresează, în primul rând, persoanelor din propria familie, naturală și supranaturală, apoi se întinde asupra altor membri ai Bisericii și a întregii omenirii. Și fiindcă „asupra a sute de suflete, sutele ne interesează” ¹⁵, suntem dispuși să-i slujim pe toți pe care Domnul ni-i scoate în cale. Și tocmai această deschidere a inimii este cea care ne întărește fidelitatea și o face „o forță care învinge timpul”.

Antonio Malo

[Întoarcere la cuprins](#)

„Merită osteneala!” (II): Binecuvântat să fie cel care își pune încrederea în Domnul

FIDELITATEA ÎN SFÂNTA SCRIPTURĂ

„Hi-fi”: aceasta este una dintre însușirile fundamentale care așteptăm de la un dispozitiv de ascultat muzică. *High-fidelity*, înaltă fidelitate, este garanția că sunetul reprodus este foarte aproape de original. Obiectivul, atât pentru muzician cât și pentru auditor, este să asigure cel mai bun contact cu sunetul inițial, prima înregistrare, fără să-l altereze. Este fidelitatea înțeleasă ca exactitate, ca și capacitatea de a păstra ceva intact.

Totuși, în cultura vechiului Orient Mijlociu, unde a avut loc revelarea lui Dumnezeu poporului lui Israel, înțelegerea fidelității are nuanțe diferite. Fidelitatea nu este asociată cu precizia, ci cu soliditatea, stabilitatea sau permanența în timp; credibilitatea, loialitatea și veridicitatea. În limbajul biblic, fidelitatea este strâns legată de mizericordia paternă a lui Dumnezeu, un domeniu puțin rezonabil să vorbești despre exactitudine.

Nu ca ceilalți zei

Dacă vom căuta în Sfânta Scriptură o definiție completă a fidelității, nu o vom găsi. În schimb, dacă vom deschide cărțile sfinte pentru a afla cine este fidel, atât Vechiul cât și Noul Testament ne dau un răspuns clar: Dumnezeu este fidel ¹⁶. Dar, ce înseamnă că Dumnezeu este fidel? De ce Biblia subliniază atât de mult fidelitatea Domnului?

Pe de-o parte, Dumnezeul lui Israel este fidel în opoziție cu zeii popoarelor vecine. „Dumnezeu este fundamentul speranței; dar nu un dumnezeu oricare, ci Dumnezeul care are un chip omenesc și care ne a iubit până la capăt” ¹⁷. Miturile păgâne arată zei care se comportă într-o manieră inconstantă și capricioasă; uneori sunt buni, alteori sunt răi... Nu se știe niciodată cum vor reacționa, astfel încât este irațional să ai încredere în ei. În Egipt și în Mesopotamia, de exemplu, zeii erau deseori reprezentați sub formă de tauri, de lei, de vulturi, de dragoni sau de alte animale. Cultul adus

acestor divinități era impregnat de atitudini care se aseamănă cu cele pe care noi le avem față de un animal amenințător: satisfacerea foamei, potolirea mâniei, ori pur și simplu să nu-i întrerupem tihna.

Nu este cazul în Israel. Legea mozaică interzice reprezentarea Domnului prin figuri de orice natură ar fi ¹⁸. Dumnezeu lui Israel acceptă sacrificiile și ofrandele, dar nu o face pentru că are nevoie sau pentru că ar depinde de starea lui de spirit ¹⁹. Faptul că Domnul este fidel, contrar falșilor dumnezei; înseamnă că El nu este capricios ori inconstant, că noi putem într-o oarecare măsură prevedea cum va acționa. În același timp, această fidelitate nu înseamnă că Domnul urmează un model de comportare uniform sau că modul său de a interveni în istorie este repetitiv. Dumnezeu este liber, transcendent și suveran, El este „activitate pură, frumusețe totală, măreție totală” ²⁰, deci fidelitatea sa în alianță nu exclude noutatea (cf. Is 43,16-19). Prin gura profetului Isaia Domnul ne avertizează că El ne poate surprinde sau să ne deconcerteze: „Căci gândurile voastre nu sunt gândurile mele, iar căile mele nu sunt căile voastre, oracolul Domnului. Cât de înălțate sunt cerurile față de pământ, la fel de înălțate sunt căile mele față de căile voastre” (cf. Is 55,8-9). Dumnezeu își salvează poporul o dată și altă, dar nu mereu în modul pe care poporul îl așteaptă. De aceea „el poate mereu, cu noutatea sa, să ne reînnoiască viața și comunitatea noastră și, chiar dacă propunerea creștină traversează perioade de obscuritate și slăbiciuni ecleziale, ea nu îmbătrânește niciodată” ²¹.

În afară de această diferență, o deviație frecventă în relația omului cu Dumnezeu este aceea de a vrea să-L controleze ori să-L folosească după cheful lui. De aceea ghicitul și practicile similare erau interzise cu severitate în Israel (cf. Lev 19,26 și 31). Că Dumnezeu este fidel cuvântului său nu înseamnă că modul său de a se comporta este mereu identic și deci previzibil și controlabil de către oameni. Putem fi siguri că El nu va înceta niciodată să ne iubească, chiar dacă deseori nu știm cum se va manifesta acea iubire. Întotdeauna logica sa o depășește pe a noastră. Deseori ne dă mai mult decât ne-a promis, sau poate îndeplini o profeție într-un mod neobișnuit. Fidelitatea, mai ales cea a lui Dumnezeu, „nu are nimic steril ori static; ea este creativă” ²².

Un Dumnezeu „bogat în milostivire și în fidelitate

Biblia afirmă că Domnul este fidel în opoziție cu falșii zei ai popoarelor vecine; dar, în realitate, textul sacru o afirmă mai ales în opoziție cu ființa umană: „Totuși, cel care este Splendoarea lui Israel nu se dezmente, nici nu se repetă; nefiind om, nu are de ce să se căiască” (1 Sam 15,29). În contrast cu ceea ce constatăm din experiența noastră umană obișnuită, Domnul spune întotdeauna adevărul, nu revine asupra promisiunilor sale: „Dumnezeu nu este om ca să mintă, nici fiu de om ca să-i pară rău. A spus el și nu a făcut? A făgăduit și nu a împlinit?” (Num 23,19). Singur Dumnezeu este absolut puternic și demn de încredere; pe cine ne putem baza cu certitudinea de a nu fi decepționați. De aceea „în timp ce totul trece și se schimbă, Cuvântul Domnului nu trece. Dacă evenimentele vieții ne fac să ne simțim pierduți și că toată certitudinea pare să se prăbușească, avem o busolă pentru a ne orienta, avem o ancoră pentru a nu merge în derivă” ²³.

Cartea Exodului ne povestește că după păcatul vițelului de aur, Dumnezeu a reluat alianța cu poporul său pe muntele Sinai. Înainte de a-i da lui Moise tablele Legii pentru a doua oară, Dumnezeu a trecut pe dinaintea lui spunându-i: „Domnul, Domnul este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate și adevăr” (Ex 34,6). Aceste cuvinte sunt adesea considerate ca o a doua revelație a numelui lui Dumnezeu, după cea care avusese loc cu câțva timp înainte, tot cu Moise. Este vorba unei descrieri a lui Dumnezeu care este repetată, cu ușoare variații, în șapte alte pasaje din diverse cărți al Vechiului Testament ²⁴. De aceea spune sfântul Josemaría: „Dacă parcurgeți Sfânta Scriptură veți descoperi prezența constantă a milostivirii lui Dumnezeu [...]. Ce sentiment de siguranță trebuie să producă în noi compasiunea Domnului!” ²⁵.

Totuși, Israel știe că Domnul lui este milos și fidel nu numai pentru că i-a spus-o lui Moise pe Sinai, dar mai ales pentru că poporul a constatat-o în propria sa istorie, în propria sa carne. Dumnezeu a manifestat fidelitatea sa nu doar declarând-o, ci arătând-o prin lucrările sale. „Doamne, tu ești Dumnezeul meu; pe tine vreau să te laud. Preamăresc numele tău, căci ai făcut lucruri minunate, plănuite de demult, neschimbătoare și adevărate” (Is 25,1). Israel mărturisește, în multe reprize, că milostivirea lui Dumnezeu nu dispare în fața infidelității oamenilor. „Da, Domnul este bun, îndurarea lui

ține pe vecie și fidelitatea lui, din generație în generație” (Ps 99,5) cântă psalmistul. „Ai ai spus: Îndurarea s-a întemeiat pentru totdeauna, ai stabilit în ceruri fidelitatea ta!” (Ps 89,3).

În *Magnificat*, Sfânta Fecioară Maria exprimă și ea această manieră de a fi a lui Dumnezeu, atât de clară pentru oricine se apropie de istoria sfântă. Mama lui Isus Îl laudă pe Dumnezeu pentru că a observat umilința ei și că a făcut lucruri mari pentru ea, „L-a sprijinit pe Israel, slujitorul său, amintindu-și de îndurarea sa, după cum a promis părinților noștri, lui Abraham și urmașilor lui, în veci” (Lc 1,54-55). Sfântul Ioan Paul al II-lea a spus că acest cântec „este veritabil teologic pentru că revelează experiența pe care Maria o trăiește în fața lui Dumnezeu, Dumnezeu este nu doar *Atotputernic*, pentru care nimic nu este imposibil, după cum o declarase Gabriel (cf. Lc 1,37), dar și *Milostiv*, capabil de tandrețe și fidelitate față de orice ființă umană” ²⁶.

Isus este împlinirea promisiunilor

Fidelitatea este un atribut determinant al lui Dumnezeu în relația sa cu umanitatea, în special cu poporul său în privința alianței. Pentru a descrie forța acestei alianțe, profeții au recurs la un oarecare număr de imagini. Una dintre ele este cea a *mariajului*, pe care o găsim dezvoltată mai ales în cărțile lui Osea, Ieremia și Ezechiel. Această imagine pune în evidență milostivirea Domnului, care este gata să ierte și să restabilească alianța, în ciuda infidelităților repetate ale lui Israel. O altă imagine este cea a *paternității* și a *maternității*. Cartea lui Isaia o folosește în mai multe rânduri, într-un mod pregnant, pentru a sublinia că Dumnezeu nu-și va abandona niciodată poporul său: „Ierusalimul spunea: «Domnul m-a părăsit, Domnul m-a uitat». Uită oare o femeie pe cel pe care îl alăptează fără să aibă milă de fiul sânului ei? Chiar dacă ea ar uita, eu nu te voi uita” (Is 49,15).

Isus reia toată această moștenire de fidelitate și milostivire, incarnată în Vechiul Testament, pentru a revela continuitatea în persoana sa a acestei opere divine. Astfel, de exemplu, îl reia oracolul în care Isaia ne amintește că Dumnezeu nu uită de noi niciodată: „Ierusalime, Ierusalime, care omori profeții și-i bați cu pietre pe cei trimiși la tine! De câte ori am vrut să-i adun pe copiii tăi așa cum găina își adună puii sub aripi, și n-ai voit!” (Mt 23,37).

Isus Cristos este îndurerat de răzvrătirea oamenilor, de duritatea inimilor lor, în fața insistenței, – fidelității – și iubirii lui Dumnezeu.

De asemenea, inspirându-se tot dintr-un fragment al profetului Isaia, care îl prezintă pe Israel ca via Domnului (cf. Is 5,7), Isus rezumă istoria fidelității lui Dumnezeu față de infidelitatea oamenilor, povestind parabola viticultorilor ucigași (cf. Mt 12,2-12). Atunci, după refuzul succesiv de a-i da rodul ce îi este datorat diferiților servitori, proprietarul viei hotărăște să-l trimită pe fiul său, ca ultimă soluție. Dar viticultorii îlucid. La fel, venirea lui Isus, Fiul unic al lui Dumnezeu, și moartea sa pe cruce, duc „până la capăt” fidelitatea și milostivirea Dumnezeului lui Israel (cf. In 13,1). După ce L-a trimis să moară pentru noi, și să înalțe umanitatea lui deasupra întregii creații Dumnezeu nu poate face nimic mai mareț (cf. Evr 1,1-4).

În cursul predicării Evangheliei, apostolii arată o conștiință vie a faptului că misterul pascal al lui Cristos – patima, moartea și învierea sa – este în mod precis îndeplinirea fidelității lui Dumnezeu față de fostele sale promisiuni. Cartea Apocalipsei ne spune că Isus este „Amin, martor fidel și adevărat” (Ap 3,14). În a doua scrisoare a sfântului Paul către Corinteni, găsim declarația cea mai explicită în această privință: „Credincios este Dumnezeu, cuvântul nostru față de voi nu este «da și nu». Căci Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos, care a fost predicat printre voi, prin noi – de mine, de Silvan și de Timotei – nu este «da și nu», ci în El este numai «da»” (2 Cor 1,18-20). Această convingere este proprie credinței Bisericii, care a proclamat constant pe Isus ca înfăptuirea fidelă a tot ceea ce Dumnezeu a promis (cf. 1 Cor 15,3-4).

Dacă noi nu suntem fideli, el este mereu fidel

Într-un pasaj din Scrisoarea către Romani, Sfântul Paul vorbește despre cei care nu au crezut în Cristos în timpul vieții sale pe pământ și pune accentul pe măreția Domnului: „Și ce dacă unii au fost infideli? Oare infidelitatea unora anulează fidelitatea lui Dumnezeu? Nicidecum!” (Rom 3,3-4). În Dumnezeu ne putem pune toată încrederea. „Unii se încred în carele de luptă și alții în caii lor; însă noi suntem puternici în numele Domnului Dumnezeului nostru” (Ps 20,8). „Cine este Dumnezeu, în afară de Domnul? Sau cine este o stâncă în afară de Dumnezeul nostru?” (2 Sam 22,32), spune regele David. Numai Dumnezeu poate fi considerat stânca pe

care ne putem sprijini fără teamă și căuta protecția. Aplicarea termenului „Stâncă” lui Dumnezeu este atât de frecventă în Vechiul Testament ²⁷, încât se spune pur și simplu „Stânca” și se înțelege că vorbim despre El.

Insistând pe fidelitatea lui Dumnezeu în contrast cu nestatornicia oamenilor, Sfânta Scriptură nu lasă mult loc fidelității umane. Dar mai degrabă decât o viziune pesimistă a forței noastre, este o afirmație realistă și profundă a slăbiciunii noastre față de puterea sa. Este de asemenea mai ușor să înțelegi această dură previziune transmisă de Ieremia: „Blestemat este bărbatul care-și pune încrederea în om și-și pune tăria într-un muritor și inima lui se îndepărtează de Domnul. Este ca un ienupăr în Arabah, nu vede când vine binele; stă într-un loc uscat din pustiu, în pământ sărac și de nelocuit. Binecuvântat este bărbatul care se încrede în Domnul; iar Domnul este cauza încrederii sale. El este ca pomul plantat lângă apă, care-și întinde rădăcinile pe mal; nu se teme când vine arșița, frunzele lui sunt verzi, în anul secetos nu se îngrijorează și nu încetează să facă fructe” (Ier 17,5-8).

Lecția care rezultă din acest pasaj, ca și din altele, este că ființele umane nu pot fi fidele, în sensul în care este Dumnezeu. Răspunsul uman la fidelitatea lui Dumnezeu nu este o conduită ireproșabilă, fără fisură, ci încrederea (cf Gen 15,6; Evr 11,1). Într-adevăr, la evrei, același cuvânt este folosit pentru a spune că Dumnezeu este fidel dar și pentru a spune că un om crede în el, Noul Testament îi numește fideli pe cei care cred în Isus Cristos și îl urmează (cf. Fap 10,45). Ceea ce Domnul așteaptă de la noi nu este ca noi să fim tari și puternici ca El, ceea ce ar fi imposibil, ci ca noi să ne punem toată încrederea în El, cum a făcut-o Maria și cum au făcut-o sfinții, „căci fidel este cel care a promis” (Evr 10,23). Și, mai ales, Domnul vrea să ne recunoaștem păcatele și să cerem iertare. „Dacă spunem că nu avem păcate, ne înșelăm pe noi înșine, iar adevărul nu este în noi”, spune în prima sa scrisoare sfântul Ioan. „Dacă ne mărturisim păcatele, el este fidel și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curețe de orice nedreptate” (1 In 1,8-9). Chiar dacă suntem păcătoși, Domnul nu ne lasă niciodată singuri. „Dacă nouă ne lipsește credința, El rămâne fidel cuvântului său, căci El nu se poate respinge pe Sine” (2 Tes 2,13).

„Fidelitatea noastră nu este decât un răspuns la fidelitatea lui Dumnezeu. Dumnezeu care este fidel cuvântului său, care este fidel promisiunii

sale”²⁸. De aceea, „credința în fidelitatea divină dă forță speranței noastre, chiar dacă slăbiciunea noastră personală ne conduce uneori să nu fim total fideli, în micile lucruri și poate, în unele ocazii, în cele mari. Fidelitatea constă deci în a urma, cu harul lui Dumnezeu, calea fiului risipitor”²⁹. Important este să revenim mereu la Cel care își ține cuvântul, să revenim la încrederea în Stânca ce ne așteaptă mereu.

Juan Carlos Ossandón

Întoarcere la cuprins

„Merită osteneala!” (III): Să transformăm timpul în aliatul nostru

Este suficient, adesea, să citim câteva pagini din viața lui Isus pentru a simți alături de El bucuria și oboseala evanghelizării. Ca acea zi în care a înmulțit pâinile și peștii pentru a hrăni mii de persoane. Mai târziu, noaptea, el se apropie de barca discipolilor, mergând pe apă; și, în sfârșit, când vor ajunge la Genezaret, El va vindeca toți bolnavii (cf. Mt 14,13-36). Pentru cei ce l-au urmat pe Cristos, acele zile trebuie să fi fost de neuitat. Iubirea sa și puterea sa au umplut inimile oamenilor simpli, ale celor care s-au lăsat interpelați de noutatea pe care o aveau sub ochi. Dar noi am mai citit și că nu era cazul tuturor. Chiar în acele zile, unii dintre șefii religioși, aparent preocupați de fidelitatea față de Dumnezeu prin observarea miilor de precepte exterioare, l-au întrebat pe Isus: „De ce discipolii tăi încalcă vechile tradiții?” (Mt 15,2). Contrastul între simplu și alambicat este formidabil. Scribii Îl acuză pe Isus și pe discipolii săi că sunt infideli și neglijenți în raport cu Dumnezeu. Dar Domnul folosește această ocazie pentru a le arăta unde se află inima unei vieți autentic fidele.

Credința bazată pe convertiri succesive

O viață cu adevărat rodnică, care va merita aprecierea lui Dumnezeu când va veni la timpul său: „servitor bun și credincios”, nu constă nici doar în cuvinte, nici în simpla îndeplinire a preceptelor exterioare, căci și unul și celălalt pot exista fără ca inima să fie cu adevărat credincioasă. Isus reia cuvintele puternice ale profetului Isaia ca să exprime aceasta: „Voi ați anulat cuvântul lui Dumnezeu în numele tradiției voastre! Ipocriților! Isaia a profetiza bine despre voi când a spus: „Acest popor mă cinstește cu buzele, însă inima lor este departe de mine”. „În zadar mă cinstesc propunând învățături care sunt porunci ale oamenilor” (Mt 15,6-9). Când se trăiește astfel, explică Benedict al XVI-lea, „religia își pierde adevăratul sens, care este să trăim în ascultarea lui Dumnezeu pentru a face voința Sa [...] deci să trăim bine, într-o adevărată libertate; iar ea se reduce la

practicarea obiceiurilor secundare, care satisfac mai degrabă nevoia umană de a se simți confortabil cu Dumnezeu”³⁰.

Mai mulți dintre acești doctori ai legii, care trăiesc acum cu pietate exterioară și această tendință de identificare a dezechilibrelor celorlalți, gustaseră, desigur, în tinerețea lor experiența adevăratului Dumnezeu. Cu siguranță, în acea epocă îndepărtată, răspunseseră cu generozitate, cu o adevărată disponibilitate, invitației plină de prospețime să-și împartă viața cu Dumnezeu. Ne-am gândit poate la acest lucru de multe ori, citind fragmente de acest tip. Dar ce s-a întâmplat cu această primă iubire? Desigur, nu se poate spune că acești scribi erau *credincioși* numai pentru că nu-și abandonaseră profesia de șefi religioși. Dar atunci, ce este credința?

Când sfântul Josemaría se gândește la tipul de relație care unește un creștin cu Biserica, precizează că nu este vorba de un simplu „a rămâne”. Nu este vorba doar de a fi înscris în registrele actelor de botez, de a asista la unele ceremonii, sau de a fi pur și simplu repertoriat ca membru: „Creștinismul nu este o cale comodă, nu este suficient *să fii în Biserică* și să lași să treacă anii. În viața noastră, în viața creștinilor, prima convertire este importantă – acest moment unic de care fiecare își amintește, în care se descoperă clar tot ce ne cere Domnul –; dar și mai important și mai dificile se dovedesc convertirile următoare. Adevărata credință nu are nimic pasiv: ea nu înseamnă „a nu fi afară”, ci presupune o atitudine trăită, vie, deschisă noutăților timpului, făcută din „convertiseri succesive”³¹. Pentru a construi o viață credincioasă trebuie să păstrăm bine prezent în suflet faptul că suntem ființe temporale, biografice: ne realizăm în timp.

Falsa siguranță a imediatului

Dorința de a înțelege în profunzime realitatea timpului a reținut atenția gânditorilor și artiștilor, din Antichitate până în zilele noastre. În cinema, de exemplu, multe întâmplări experimentează timpul: ele se joacă cu posibilitatea de a-l pune în pauză, de a-l face să avanseze ori să dea înapoi, sau chiar să-l elimine. Duritatea face parte din misterul vieții umane. „Sufletul meu s-a înflăcărat de dorința de a cunoaște această enigmă dintre cele mai complexe”³², mărturisește sfântul Augustin. Acest raport în timp capătă o semnificație particulară astăzi, într-o cultură din ce în ce mai

obișnuită cu rapiditatea. Față de posibilitatea de a trăi „aici și acum” atâtea aspecte ale existenței noastre, de la comunicare la obținere a bunurilor sau de emoții, tot ceea ce cere timp pentru a aduce roade, să-și desfășoare frumusețea sa, să crească, devin ciudate și inaccesibile. Iar credința este una dintre aceste experiențe.

„Timp” poate fi sinonim cu oportunitate, dezvoltare, viață..., dar și cu încetinire, efemer, plictis. Cum putem vedea în timp un aliat sau mai degrabă un dușman? Cum putem vedea timpul ca pe un canal dorit de Dumnezeu pentru ca o viață fericită, plină de fecunditate, de companie și de pace să poată crește în noi? Credința, care nu este o emoție imediată sau o recompensă instantanee, este mereu însoțită de o oarecare incertitudine, de o oarecare imprecizie; ea este mereu în devenire. Iar acest lucru este bun, deoarece ne cere o atitudine de atenție constantă; acest lucru ne face să fim mereu creativi în iubire.

Pentru că este un bine, care se naște între două persoane, credința este mereu supusă tentației de a vrea înlocuirea acestei „incertitudini pozitive”, care are nevoie de timp, printr-o securitate construită de noi înșine. Cu toate acestea, în aceste „asigurări”, cealaltă persoană este lăsată de-o parte. Putem fi tentați să eliminăm mintal cealaltă persoană, să o înlocuim printr-o certitudine imediată, construită propriei noastre măsuri. Este ceea ce se întâmplă uneori poporului din Israel, în relația cu Dumnezeu: Biblia arată granița dintre fidelitatea față de adevăratul Dumnezeu și idolatria, credința în ceea ce putem construi și controla cu propriile noastre mâini.

Scena poporului iubit al lui Dumnezeu care construiește un obiect de metal pentru a-l adora este foarte impresionantă. „Și tot poporul și-a scos cerceii de aur din urechi și i-au adus lui Aron. El i-a luat din mâinile lor, i-a turnat într-un tipar și a făcut un vițel turnat. Și ei au zis: „Acesta este Dumnezeul tău, Israel, care te-a scos din țara Egiptului” (Ex 32,3-4). Cine i-a putut duce la o asemenea confuzie? Cine îi făcuse să creadă că au fost abandonați de cel care îi salvase totuși și îi însoțise în această călătorie? Răspunsul este dat în paginile Sfintei Scripturi: Au făcut-o pentru că „Moise întârzie să coboare de pe munte” (Ex 32,1). Ei au fost trădați de propria lor grabă ca să grăbească planul lui Dumnezeu; ei au fost împinși de nevoia de a avea la îndemână o asigurare măsurabilă, cuantificabilă, în loc să se abandoneze securității credinței.

Așadar, ce deosebește idolatria de credință? Noi îi adorăm pe falșii dumnezei când ne lăsăm tentați de căutarea securității; nu de o securitate bazată pe dragostea altei persoane, pe dăruirea celuiilalt, ci pe o siguranță bazată pe afirmarea sinelui; pe asigurarea că noi putem controla totul. Aceste idolatrii au cunoscut multe variante de-a lungul secolelor care ne separă de acest episod al vițelului de aur. Și astăzi, ele iau diverse forme: persoane spre care ne îndreptăm așteptările pe care singur Dumnezeu le poate realiza; cariera noastră personală, ca mijloc de a ne atrage aplauze; un hobby care ne privează de timpul pe care îl datorăm apropiaților noștri; sau chiar aspecte ale pietății noastre care odinioară ne conduceau către adevăratul Dumnezeu.

În momentele dificile, când interiorul nostru se agită și când vrem să scăpăm amețelii timpului, când vrem să spunem că noi contăm, că nu suntem insignifianți, putem fi tentați să ne construim dumnezei din metal. Fidelitatea înseamnă atunci demascarea acestor securități din carton și să ne punem încrederea în Dumnezeu. „Credința este baza fidelității, nu o zadarnică încredere în capacitățile noastre umane, ci credința în Dumnezeu, care este fundamentul speranței” ³³.

Afecțiunea ne ajută să cunoaștem adevărul

„Fidelitatea îmbrățișează toate dimensiunile vieții noastre, deoarece ea implică întreaga persoană: inteligența, voința, sentimentele, relațiile și memoria” ³⁴. De aceea Isus cere pentru Dumnezeu nu numai cuvinte, nu numai împlinirea anumitor precepte exterioare, dar și inima: „Îndurare vreau, nu jertfă” spune el într-o altă ocazie, citându-l pe profetul Osea (cf. Mt 9,13). La întrebarea unui fariseu despre cea mai mare poruncă, el răspunde tot cu cuvintele Scripturii: „Să-l iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este cea mai mare și cea dintâi poruncă” (Mt 22,37-38).

În cateheza sa despre Duhul Sfânt, sfântul Ioan Paul al II-lea a explicat cum a treia persoană a Trinității „pătrunde și ne mobilizează întreaga noastră ființă: inteligență, voință, afectivitate, corporalitate pentru ca noul nostru „om nou” să poată impregna spațiul și timpul de noutatea Evangheliei” ³⁵. Domnul, pentru că ne dorește cu ardoare fericirea, nu vrea

ca noi să fim fracturați în interior; el insistă să avem o relație transparentă cu el, integrându-ne din ce în ce inteligența, dorințele, emoțiile sau deciziile noastre mici sau mari... totul în constantă maturizare în timp. Această dezvoltare armonioasă a facultăților noastre este fundamentală pentru a construi relații pline de fidelitate.

„Eu mai vreau ca voi să aveți afecțiune, spunea sfântul Josemaría referitor la acest subiect, deoarece dacă o persoană nu pune inimă în ceea ce face, este dezagreabilă și deformată spiritual”³⁶. Deseori, la sfârșitul reuniunilor cu orice fel de persoane, fondatorul Opus Dei binecuvânta „afecțiunile”, sentimentele celor ce veneau să-l asculte, chiar pentru această nevoie de a pune inimă în ceea ce facem. „Isus, ca om adevărat trăia lucrurile cu o încărcătură emotivă. De aceea respingerea Ierusalimului îl durea (cf. Mt 23,37), iar această situație îi provoca lacrimi (cf. Lc 19,41). El empatiza cu suferința persoanelor (cf. Mc 6,34). Văzându-i plângând pe ceilalți, el era emoționat și tulburat (cf. In 11,33) și el însuși a plâns moartea unui prieten (cf. In 11,35). Aceste manifestări ale sensibilității sale arăta până la ce nivel inima sa umană era deschisă celorlalți”³⁷.

Afectivitatea este un spațiu de formare, de credință, de învățare; ea ne spune lucruri adevărate despre noi înșine și despre relațiile noastre. Să integrăm acest aspect în răspunsul nostru dat lui Dumnezeu este esențial pentru a putea lua decizii care ne angajează viața în timp. În acest domeniu, noi trebuie să evităm două extreme: pe cea ce neagă valoarea afectelor, alegând să le treacă sub tăcere și să le facă ca și cum ele nu ar exista; sau pe cea a celor care simulează afectivitatea singura instanță de decizie. În cele două cazuri, rezultatul este o fragilitate care duce în general fie la rigiditatea celui care se atașează de un idol, fie la dezorientarea celor care schimbă continuu direcția, lăsându-se dus de percepția cea mai apropiată. Niciuna dintre cele două opțiuni nu creează terenul unde o fidelitate bucurătoare poate să crească. Dacă nu învățăm să ne legăm emoțiile de realitatea care ne înconjoară, dar și de a noastră, atunci va apărea teama de viitor, teama de marile decizii, fragilitatea de cuvântul „vreau” pe care l-am spus într-o zi. Pe de altă parte, o formare emoțională care apelează în egală măsură la inteligență face posibilă o viață stabilă, în care noi profităm de lucrurile bune și le rezolvăm pe cele mai puțin bune cu calm.

Să ne trezim vocația către iubire

Cu prilejul unei alte zile epuizante, Isus se odihnește lângă o fântână. Acolo îl întâlnește o femeie care nu aparține poporului evreu. Domnul cunoaște inima samaritenei; știe că are o inimă derutată, că a suferit mult, că inima sa este plină de răni. Și tocmai pentru că îi cunoaște forul său interior, profunda dorință de fericire care o animă, aspirația sa la o pace veritabilă, el îi merge direct la suflet: „Bine ai spus «Nu am bărbat» pentru că ai avut cinci bărbați iar cel pe care îl ai acum nu este bărbatul tău; în privința asta ai spus adevărul” (In 4,17-18), i-a spus el. Samariteana s-a resemnat poate la ideea că fidelitatea nu este posibilă; poate gândea chiar că noi nu suntem făcuți pentru lucruri așa de mari.

Poate că și noi am trăit în propria noastră viață experiențe similare sau persoanele pe care le iubim. Dar acesta nu este un obstacol pentru a reîncepe o viață de fidelitate sinonimă cu fericirea. Ca acestei femei care, deși ea nu știe, este foarte aproape să devină un discipol, Isus ne spune să ne rescriem viața: „dar cine va bea din apa pe care i-o voi da eu nu va înseta niciodată și apa pe care i-o voi da eu va deveni în el izvor de apă care țâșnește spre viața veșnică” (In 4,14). Isus știe cu să intre în inima rănită a acestei femei: „i-a adresat un cuvânt după dorința sa, a unei iubiri adevărate, pentru a o elibera de tot ceea ce îi întuneca viața și să o conducă la bucuria deplină a Evangheliei” ³⁸. Cristos este de acord cu vocația profundă la iubire a samaritenei, se ocupă de ea și o invită la o nouă convertire; este „chemarea iubirii lui Dumnezeu adresată iubirii noastre, într-o relație în care fidelitatea divină precedă întotdeauna” ³⁹.

Andrés Cárdenas Matute

Întoarcere la cuprins

„Merită osteneala!” (IV): Din generație în generație

„Domnul destramă planurile neamurilor, el zădărnicește gândurile popoarelor” (Ps 33,10). Acest verset al psalmistului ne poate părea cam dur, dacă ne gândim la proiectele noastre personale. Totuși, dacă suntem atenți, psalmistul se referă în mod specific la ceea ce este construit fără Dumnezeu, la ceea ce este construit „pe nisip” (cf. Mt 7,26). De aceea psalmistul urmează: „Dar planul Domnului rămâne în veci și gândurile inimii sale din generație în generație” (Ps 33,11). Sfânta Scriptură ne amintește în multe feluri slăbiciunea pur umană, oricât de puternică ar părea, față de enorma soliditate a tot ceea ce Dumnezeu inițiază în istorie, în ciuda aparentei fragilități. Iar Opus Dei este, cu siguranță, unul dintre aceste proiecte ale inimii lui Dumnezeu, care de-a lungul timpului se desfășoară din generație în generație.

Cu proștețimea din 2 octombrie 1928

Dacă ar trebui să rezumăm într-o singură frază marele „proiect” al inimii lui Dumnezeu care este Opus Dei, am putea-o face, probabil, cu aceste cuvinte ale lui Isus, care au rezonat în inima sfântului Josemaría în 7 august 1931: „Iar eu, când voi fi înălțat de la pământ, îi voi atrage pe toți mine” (In 12,32). În realitate, acest proiect al Domnului este mult mai vechi decât Lucrarea; este vorba despre un plan în curs, de mai mult de două mii de ani, care explică rațiunea de a fi a vieții întregii Biserici; un proiect unde sunt chemați bărbați și femei de orice rasă, limbă, epocă și condiție pentru a forma un singur popor. Totuși, în 2 octombrie 1928, Dumnezeu a vrut să-i dea un nou impuls acestui proiect, creând o nouă familie în inima Bisericii sale. Așa a rezumat sfântul Josemaría intuiția acestui moment: „Pentru că, în toate părțile lumii, să se găsească creștini cu o dedicare personală și liberă, care să fie și ei alți Cristoși”⁴⁰.

Lucrarea este foarte tânără în raport cu Biserica și a atâtor instituții, care au văzut ziua în cursul istoriei. Cu toate acestea, la apropierea primului său centenar, și atunci când noi percepem evoluția circumstanțelor istorice

în raport cu momentul fondării, este logic să ne întrebăm cum putem rămâne fideli acestei carisme divine. „Centenarul va fi un timp de reflecție asupra identității noastre, istoriei noastre, misiunii noastre”⁴¹, a scris prelatul Opus Dei. Ideea de a desfășura, sub protecția Bisericii, această grijă de a rămâne mereu mai fideli ne umple de pace. Duhul Sfânt a știut să facă din Biserica sa un popor credincios în mijlocul atâtor vicisitudini ale istoriei, încurajându-l pe cale să nu-și piardă prospețimea și fecunditatea sa. Pentru acest motiv, din profunzimea Bisericii vom putea transmite generațiilor viitoare Opus Dei, „aceeași forță și aceeași prospețime a spiritului, pe care Părintele nostru le avea în 2 octombrie 1928”⁴². Să contribuim la această continuitate fidelă face parte în aceeași măsură din drumul nostru.

Ca să fim o armată, să avem grijă de familie

Sfântul Josemaría folosea des cuvintele „familie și armată” pentru a descrie caracterul al noii realități pe care Dumnezeu i-a cerut să o fondeze. O continuitate fidelă are deci multe de văzut cu actualizarea acestei descrieri, cu menținerea celor doi plămâni bine oxigenați. Să ne amintim că Lucrarea a fost voită de Dumnezeu ca o familie, ne va ajuta, mai întâi, să păstrăm în minte că legăturile care ne unesc nu sunt fructul liberei noastre alegeri, ci acceptarea unui dar primit, după cum noi nu ne-am ales părinții sau frații și surorile. Greutatea pe care o pot avea afinitățile de caracter, de vârstă ori de orice altă natură este secundară; nu este determinant când este vorba să ne oferim afecțiunea. De aceea D. Javier, al doilea succesori al sfântului Josemaría, repeta deseori: „Să vă iubiți unii pe alții”. Este o invitație de a redescoperi viața fraților și surorilor noastre, neexcluzând pe nimeni din prietenia noastră.

Acest caracter familial al Opus Dei are, chiar de la început, două caracteristici fundamentale pe care le-am putea rezuma astfel: suntem un cămin și avem un aer de familie. Căminul este spațiul care permite intimitatea și creșterea într-un climat agreabil de apreciere reciprocă. Se înțelege deci importanța continuării fidele a muncii Administrației centrelor Opus Dei – „apostolatul apostolatelor”, cum o numea sfântul Josemaría – și necesitatea angajării fiecăruia pentru a întemeia un cămin.

În același timp, ca în toate casele, găsim un aer propriu de familie, recunoscut pretutindeni, dar care prezintă și toate varietățile extensiei teritoriale ale Lucrării. Acest aer este marcat de caracterul laic – noi suntem creștini în mijlocul lumii, egali cu ceilalți – prin eleganța celor care valorifică buna educație pentru a-l trăi împreună, și prin propria noastră istorie. Obiceiurile și tradițiile vieții familiale, care ne leagă de originile noastre, ne ajută să știm că facem parte din ceva care ne transcende; ele ne dau o cheie pentru a ne situa corect în lume; nu ca indivizi izolați, ci, desigur, ca niște membrii ai unei familii. În afară de aceasta, centrele Opus Dei au fost mereu case deschise tuturor celor care doresc să participe la activitățile lor; „ele trebuie să fie locuri în care oamenii să găsească o iubire sinceră și să învețe să fie adevărați prieteni”⁴³.

Pe de altă parte, amintindu-ne că Opus Dei este o armată înseamnă să ne înțelegem viața în aceeași termeni ca pe cea a lui Isus. Pentru că „nu este posibil să separi viața interioară și apostolat, după cum nu este posibil să separi la Cristos ființa sa de Dumnezeu făcut om și funcția sa de Mântuitor”⁴⁴, nici noi, ceilalți creștini nu putem înțelege apostolatul ca pe o simplă activitate exterioară, ci ca pe ceva constructiv: „Noi nu facem apostolat, noi suntem apostoli”⁴⁵. În acest sens, Papa Francisc a subliniat că „noua evanghelizare trebuie să implice o nouă proeminență a fiecărui botezat. Această convingere devine un apel adresat fiecărui creștin, pentru ca nimeni să nu-și amâne pe mai târziu angajamentul în evanghelizare, deoarece dacă cineva a făcut experiența iubirii lui Dumnezeu care îl mântuiește, nu are nevoie de mult timp de pregătire pentru a merge s-o proclame”⁴⁶. Lucrarea a fost și este o armată pentru că există pentru a aduce tuturor oamenilor fericirea de a trăi cu Dumnezeu.

De la uimire la iubire

Primul capitol din *Forja* adună numeroase reflecții ale sfântului Josemaría despre vocație. Capitolul se intitulează „Uimire” pentru că o chemare a lui Dumnezeu, când este autentică, implică o lărgire uimitoare a orizonturilor, o revelare foarte personală a iubirii lui Dumnezeu pentru fiecare dintre noi. Centrul luminos al acestei uimiri nu poate fi altul decât Isus, care este Cel care cheamă și căruia îi răspundem. Totuși, noi toți am experimentat maniera în care Cristos folosește atracția creștinilor pentru a

se face cunoscut; Biserica participă la frumusețea sa (cf. Ef 5,27). De aceea, chemarea lui Cristos pentru a-L urma în Opus Dei este însoțită de perspectiva uimitoare a vieții acestei familii; într-un fel sau altul, toți am simțit că locul nostru este să trăim alături de Dumnezeu.

Dacă ne gândim la vocația noastră pentru Opus Dei prin analogie cu experiența iubirii umane, putem găsi câteva piste pentru drumul nostru. În iubirea dintre soți, scurgerea timpului permite trecerea de la dragoste la prima vedere la iubire. Este vorba despre un progres – nu de o involuție –, în care un anumit entuziasm poate scădea, în care slăbiciunile persoanei iubite apar în fața ochilor noștri. Cu siguranță, această ancorare, acest contact cu realitatea permite formarea adevăratei iubiri; o iubire pentru care suntem capabili să ne oferim cuiva care nu este perfect, cu convingerea că el dă un sens vieții noastre. În acest progres, cei doi găsesc din ce în ce mai multe motive să se iubească, iar viața lor comună va dobândi o soliditate pe care nu o avea la început. Dacă, în schimb, ei vor continua fără entuziasm, deziluzionați, iubirea lor va regresa; trecerea necesară de la dragostea la prima vedere la iubirea propriu-zisă nu va avea loc. De fapt, lăncezeala este o boală a voinței, care pare incapabilă să se miște odată ce entuziasmul a trecut; dezamăgirea, pe de altă parte, este un defect al inteligenței, incapabilă să își asume în mod adecvat imperfecțiunea proprie și a celorlalți. Sunt așadar doi dușmani ce trebuie demascați pentru a putea trăi în iubire toată viața.

Vom înțelege, mai întâi, *uimirea* pentru Lucrare, ca drum de unire cu Isus este un semn de vocație ce nu poate fi ignorat în munca de discernământ. Atunci vom ști să apreciem aspectele pozitive ale trecerii de la această uimire inițială la o considerare mai senină a realității, la o uimire mai profundă, mai matură, depășind situațiile ideale care ne-ar face incapabili să iubim. În sfârșit, vom ajunge să ne putem citi viața în cea a fraților și surorilor noastre care „ne-au precedat pe cale și ne-au lăsat o prețioasă mărturie a faptului că merită osteneala”⁴⁷.

Să mărim moștenirea

Este specific unei familii să lase moștenire, adesea materială, generației următoare. De fapt, de-a lungul istoriei, faptul de a dezmoșteni un copil a fost considerat unul dintre cele mai teribile pedepse, pe care un

părinte i le poate aplica. În același timp, dorința de a crește moștenirea primită, pentru a o transmite, îmbunătățită, generațiilor succesive, este, de asemenea, caracteristică familiei. De-a lungul anilor, bărbații și femeile care se alătură Opus Dei primesc o *moștenire sporită* de la cei care i-au precedat. Astfel, duhului pe care Dumnezeu i l-a dăruit sfântului Josemaría, moștenire fundamentală de care Lucrarea nu se poate desface, i se adaugă în același timp anumite moduri de a ne trăi spiritul, specifice fiecărui moment, dar și anumite lucrări de apostolat colectiv, fructul mărinimiei celor care ne-au precedat. Sarcina fiecărei generații va fi să transmită spiritul Lucrării viu și proaspăt, adaptând acele concretizări accidentale, roadele a fiecărei epoci, și reînnoind elanul necesar prin diferite lucrări apostolice colective.

Sarcina creșterii moștenirii Opus Dei cere, în primul rând, un important efort personal pentru a ne forma în spiritul Lucrării și a profunzimea mereu mai mult viața sfântului Josemaría, foarte conștienți că el ne-a transmis o carismă divină. Acestea sunt operele lui Dumnezeu, care face fecundă istoria și nu evenimentele umane, oricât de strălucitoare ar părea ele la prima vedere. Pentru acest motiv, va fi din ce în ce mai important să aprofundăm înțelegerea a ceea ce a vrut Dumnezeu în 2 octombrie 1928.

În al doilea rând, trebuie să rămânem atașați în mod vital la o convingere a sfântului Josemaría, care ne va ajuta să „fim Opus Dei” în propriile noastre coordonate spațio-temporale: modernitatea radicală a Evangheliei în respectul diferitelor culturi, prima dând viață celei de-a doua. Din acest mod, care este cu adevărat nou – Evanghelia, citită și în lumina carismei Opus Dei –, va lumina umbrele anumitor manifestații culturale aparent moderne, care dau naștere confuziei și minciunii păcatului. De aceea trebuie să se facă distincția cu înțelepciune și delicatețe între ceea ce reprezintă spiritul și ceea ce este o concretizare care se poate schimba și care, de altfel, s-a schimbat în decursul timpului. În acest domeniu, Papa îi încurajează pe toți creștinii să nu se refugieze în „așa s-a făcut mereu acest lucru”, deoarece o asemenea atitudine „ucide libertatea, ucide bucuria, ucide fidelitatea Duhului Sfânt, care merge mereu înainte, care face ca Biserica să meargă înainte” ⁴⁸.

Sfântul Josemaría a rezumat eterna noutate a spiritului Lucrării într-o frază contondentă: „Opus Dei este în același timp veche și nouă, ca

Evanghelia”⁴⁹. Conștiința senină a acestei modernități ne conduce către un apostolat liber și responsabil, care se adaptează fiecărei persoane „ca o mânășă mâinii” spre a putea transmite Evanghelia în lumea noastră. „Isus Cristos iubește, în special, pe cei care caută să aibă viața pe care El a vrut-o și a predicat-o”, a scris el într-o zi. „Iar Opus Dei, fără norme accidentale rigide, pentru a nu împiedica cu dispoziții învechite adaptabilitatea Lucrării la timpuri, realizând unire, pace și caritate, creează o organizație de catolici instruiți și consecvenți pentru acțiunea socială și publică”⁵⁰.

În sfârșit, creșterea moștenirii Opus Dei mai cere – Dumnezeu și Lucrarea se bazează aici – pe creativitate, pentru a revitaliza operele apostolice existente, când este oportun, și pentru a stimula numeroase noutăți de natură foarte diversă. Fidelitatea instituțională ne va determina uneori să ne străduim să menținem lucrări pe care alții le-au început, dându-le vigoarea pe care fiecare epocă o cere. Îmbunătățirea a ceea ce au început alții este un semn de maturitate pentru cei care fac parte dintr-o instituție care merge înainte în timp.

O paternitate care continuă

Deși unele voci în dezbaterea culturală au postulat „moartea tatălui” ca o condiție prealabilă a emancipării ființei umane, Urmările acestei propuneri pot fi văzute și judecate de oricine și ies la iveală de la sine; oamenii sunt mai singuri și mai vulnerabili. Ceea ce era menit să ducă la libertate a condus la o mai mare sclavie. Într-o familie, tatăl nu este, de fapt, un obstacol la libertate, ci o condiție necesară pentru ca familia să existe ea însăși, să-și îndeplinească misia: să ne permită să iubim, să ne ofere un loc pentru a crește sănătos.

În Opus Dei, paternitatea încredințată Părintelui nostru continuă în persoana succesorilor săi. Această paternitate ne amintește că noi suntem copiii iubiți ai Tatălui din ceruri; ea animă iubirea noastră pentru Dumnezeu și pentru ceilalți, ne susține în fidelitatea la chemarea lui Dumnezeu și la patrimoniul familial – spiritul Lucrării – căroră ne incumbă tuturor responsabilitatea de a avea grijă. Faptul că revine la Prelatul Opus Dei, cu sfaturile sale care îl ajută în sarcina sa de conducere, discernământul a ceea ce aparține spiritului Lucrării și ceea ce este modificabil⁵¹, nu răspunde

criteriilor de organizare instituțională, ci naturii familiale a Opus Dei în Biserică. Paternitatea în Lucrare este deci o dovadă suplimentară a milostivirii lui Dumnezeu față de noi; este o manifestare pe care „cerul s-a angajat pentru ca Lucrarea să se realizeze” ⁵².

„Eu mă gândesc la Lucrare și rămân uimit” ⁵³. Aceste cuvinte ale sfântului Josemaría nu reflectă emoția trecătoare a unei iubiri adolescente, incapabilă să perceapă dificultățile și care ar anula capacitatea ameliorării. Ele reflectă, mai degrabă, iubirea vie a celui care lasă harul lui Dumnezeu să acționeze în inima sa, an de an. De o astfel de inimă avem nevoie, pentru a fi verigi ale acestui lanț ale istoriei, care a început în 1928.

Nicolás Álvarez de las Asturias

Întoarcere la cuprins

„Merită osteneala!” (V): În puritatea sa originală, în noutatea sa strălucitoare

„Dar v-am spus toate acestea pentru ca, atunci când va veni ceasul lor, să vă aduceți aminte de ele, căci eu v-am spus” (In 16,4). Aceste cuvinte, pronunțate de Isus cu ocazia ultimei Cine, sunt ferm proiectate spre viitor; ele ne fac să le citim astăzi în rugăciunea sa sacerdotală ca și cum ne-ar fi adresate, ca un fel de testament, mereu viu. O mare parte din ceea ce Domnul încredințează discipolilor săi, în aceste ultime momente, se referă la trimiterea Duhului Sfânt: „Însă, când va veni el, Duhul adevărului vă va călăuzi în tot adevărul, căci nu va vorbi de la sine, ci vă va spune ceea ce va auzi și vă va vesti lucrurile care vor veni” (In 16,13). Această tensiune pentru viitor trebuie să ne facă să ne întrebăm în orice moment: „Ce așteaptă Domnul de la noi, creștinii, astăzi?” Este întrebarea pe care prelatul Opus Dei și-a pus-o la câteva luni după ce a primit această sarcină de la Domnul. Iar el a răspuns: „Să mergem în întâmpinarea preocupărilor și nevoilor oamenilor, pentru a duce tuturor Evanghelia în puritatea sa originală și, în același timp, în noutatea sa glorioasă” ⁵⁴.

Dumnezeu continuă se ofere umanității

Patima, moartea și învierea lui Isus, care constituie inima revelării lui Dumnezeu umanității, a avut loc într-un spațiu și într-un moment istoric precis. Nu este vorba despre un eveniment trecut în istorie, cum este cazul pentru tot restul; misterul pascal continuă să-și aducă rodul astăzi. Într-adevăr, Euharistia, care este forma sacramentală a acestor evenimente, nu este numai o amintire, ci un *memorial*, în sensul biblic al expresiei; ea face prezent acest mister în toate timpurile; este un dar, *tradiție*: iubirea milostivă a Tatălui pentru lume. Deși ea reprezintă un moment istoric concret, Euharistia ne arată că valoarea Paștelui trece peste barierele timpului, pentru a se insera în viața noastră de astăzi. Nu este valabil doar pentru această inimă a manifestării lui Dumnezeu, ci, într-o anumite manieră, pentru toate învățăturile lui Isus; ea ne încredințează sarcina de a răspândi, *tradere*, această Vestă Bună în orice moment al istoriei (cf. Mt 28,19-20).

Această misiune, prin care „Biserica, în doctrina sa, viața sa, cultul său, perpetuează și transmite întregii generații tot ceea ce este, tot ceea ce crede”⁵⁵, implică în mod necesar progresul. Această noțiune de progres este considerat deseori, în mod greșit, ca opusul celei de tradiție. În realitate, tradiție și progres exprimă o mișcare armonioasă: transmisia, tradiția și progresul indică amândouă o deschidere în istorie. Este exact ceea ce face Biserica atunci când avansează dându-și viața bărbaților și femeilor de orice vârstă. Protagonistul acestei tradiții, a acestui dar, este Duhul Sfânt, care eternizează în istorie, cuvintele lui Isus; este, de asemenea, protagonistul progresului, mai ales de-a lungul vieții fiecărui sfânt, a tuturor sfinților care „pun în lumină și fac cunoscute aspecte mereu noi ale mesajului evanghelic”⁵⁶.

Prospețimea originilor

Acest fel de a fi al Bisericii se reproduce în fiecare dintre realitățile trăite, care compun unicul Corp al lui Cristos. Acesta este și felul de a fi al Opus Dei, „vechi și nou în același timp, ca Evanghelia”⁵⁷. În Lucrare, ca și în Biserică, tradiție și progres formează un întreg armonios, totul ca sfințenie și apostolat. Sfințenia, într-adevăr, se exprimă în credința în Duhul primit de la Dumnezeu, iar apostolatul se dezvoltă în mijlocul unei lumi inevitabil schimbătoare. Această armonie este rodul Duhului Sfânt, care ne împinge, în același timp, să valorificăm învățăturile primite și să ne reînnoim entuziasmul spre a deschide noi căi, ca să purtăm Evanghelia în sufletele omenirii timpurilor noastre.

Când ceea ce se transmite este o viață, un spirit, un fel de a fi; credința trece, inevitabil, prin deschidere la istorie. Ceea ce biserica încredințează fiecărei epoci, nu sunt obiecte, lucruri inanimate, ci o formă vie, „*forma Christi*” care este chemată să transforme fiecare cultură, din interior. Cel care proclamă Evanghelia, fără să încerce să înțeleagă situația istorică a interlocutorului său, nici situația istorică a societății în care evoluează, dar se va preocupa numai să predea o doctrină abstractă, ca și cum ea ar fi fixată odată pentru totdeauna, nu va transmite fidel mesajul lui Isus Cristos.

În *traditio evangelii*, transmiterea Evangheliei, fidelitatea seamănă continuității unui fluviu viu ce curge și ne pune în contact cu prospețimea originilor. Benedict al XVI-lea a explicat cum Duhul Sfânt asigură „legătura dintre experiența credinței apostolice, trăită în comunitatea originală a discipolilor și experiența actuală a lui Cristos în Biserica sa [...]. Tradiția, urmează el, nu este o transmisie de lucruri ori cuvinte, o colecție de lucruri moarte. Tradiția este fluviul viu care ne leagă de origini, fluviul viu în care originile sunt mereu prezente”⁵⁸.

Opus Dei transmite lumii un spirit, un mod de viață creștină, o înțelegere a profundeii relații filiale cu Dumnezeu, care își găsește originea în botez. Acest spirit, ca Tradiția Bisericii din care face parte, nu poate și nici nu trebuie să fie codificat și specificat în toate aspectele sale. În plus, traducerea practică a acestui spirit astăzi nu va rămâne valabil neapărat, căci nu este atât o „practică” ce se transmite în timp, cât un spirit filial, grație cărui noi trăim în Cristos, un spirit capabil să dea viață fiecărei situații pe care istoria o prezintă. „De fiecare dată când încercăm să revenim la sursă și să regăsim prospețimea originală a Evangheliei, a scris Papa Francisc, se ivesc noi căi, metode creative, alte forme de exprimare, semne mai elocvente, cuvinte încărcate cu un sens nou pentru lumea de astăzi”⁵⁹.

Un *aggiornamento* în viața personală

Isus le-a încredințat tuturor discipolilor să meargă spre toți oamenii, spre toate popoarele, cunoscându-le cultura și contextul. Pentru a exprima această provocare, se folosește deseori cuvântul italian *aggiornamento*, care semnifică literalmente a se reînnoi, a aduce la zi. A fost utilizat, de exemplu, de sfântul Ioan al XXIII-lea și succesorii săi pentru a desemna misiunea Conciliului Vatican II. În sine, termenul exprimă grija de a păstra relevanța, de a fi în faza cu ceea ce oamenii înțeleg sau trăiesc. Cu toate acestea, unii au sărăcit sensul, preconizând că Biserica trebuie să „să fie la curent”, în sensul de a se plia pur și simplu circumstanțelor epocii, ca cel care își „ajustează” mesajul cerințelor noutăților diverse și variate, pentru a sfârși prin a pierde însuși mesajul.

Sfântul Josemaría nu a întârziat să se înscrie contra înțelegerii celui de-al doilea sens al termenului. În mai multe reprize, el a avertizat că nu Biserica trebuie să se adapteze timpului, ci că fiecare epocă trebuie să

descoperă mesajul mântuitor al lui Isus Cristos: „*Aggiornamento* trebuie să se facă, înainte de toate, în viața personală, în maniera de a respecta această veche noutate, care este Evanghelia”⁶⁰. El adăuga, în plus, că o persoană care trăiește spiritul Opus Dei, în măsura în care trăiește în lume și se integrează deplin în fluxul societății, trebuie să fie în mod natural la zi, *aggiornato*, și deci să-și actualizeze misiunea.

Acest dinamism al fidelității, a explicat prelatul Opus Dei, se produce înainte de toate ca o „actualizare naturală”: cea a unei persoane care incarnează spiritul transmis de sfântul Josemaría. „Mai ales în domeniul apostolatului personal – care este esențial în Lucrare – și în cel al orientării profesiunilor, al instituțiilor și al structurilor umane cu un simț creștin, încercăm noi să acționăm cu inițiativă creativă, în scopul stabilirii relațiilor de prietenie sinceră cu numeroase persoane și să aducem lumina Evangheliei în societate”⁶¹.

Oamenii care caută să incarneze spiritul Opus Dei sunt în general predispuși, prin chiar vocația lor, la această „continuitate creatoare”. Totuși, această dispoziție nu este automată; pentru a fi creativi este necesar „să cunoaștem în profunzime epoca în care trăim, impulsurile care o traversează, potențialitățile care o caracterizează, cât și limitele și nedreptățile grave, uneori, care o afectează”⁶². Dacă ideea de „adaptare” sugerează o serie de forțe împingând din exterior, cerând să fie modelate noilor exigențe ale epocii, expresii ca „fidelitate dinamică” sau „continuitate creativă” au în vedere mai degrabă o activitate din interior, o viață interioară vibrantă, prin care fiecare gândește și acționează cu creativitate, într-un dialog constant cu realitatea înconjurătoare.

Creativitatea este strâns legată de „profesionalism” în sensul propriu al termenului; stimulează inteligența – *intus legere*, citirea în interior – cu care se pătrunde în lucruri, fără a rămâne la suprafață. Creativitatea este rodul iubirii de lume și de oameni, pentru că implică efortul căutării noilor căi, fără a ceda ușurinței repetării literale a realizărilor, mereu mai puțin exigentă cu sine și mai puțin eficientă pentru ceilalți. Creativitatea este, în fine, rodul unei rugăciuni sincere; numai privindu-L pe Isus, centrul istoriei, putem găsi noi chei pentru a intra în inima contemporanilor noștri.

Discipolul va face lucruri mai mari

Studiind modul în care doctrina creștină s-a desfășurat în timp, Sfântul John Henry Newman a realizat că ansamblul predicării lui Isus conținea, ca o sămânță, tot ceea ce creștinismul va deveni în cursul istoriei ⁶³. Se înțelege astfel cum, după cum o sămânță germinează și înflorește în funcție de calitatea solului, de condițiile climatice și circumstanțele înconjurătoare, creștinismul a dat naștere, în cursul istoriei la fenomene aparent inedite care, în realitate, nu sunt absolut noi, căci ele erau conținute în sămânță. Este clar, totuși, că aceste fructe cu parfumul și culorile lor au avut nevoie de un moment bun și de condiții favorabile pentru a deveni posibile.

Credința primilor discipoli în prezența reală a trupului lui Cristos în Euharistie, de exemplu, a constituit sămânța care va purta fructul mult timp după, sub forma cultului euharistic în afara sfintei liturghii, de construirea de biserici, sau de adorația noastră în fața tabernacolelor. În orice caz, totul nu s-a putut maturiza decât atunci când, în secolul al IV-lea, creștinii au început să dispună de condițiile necesare pentru a dezvolta cultul euharistic. Orice *noutate* adevărată se leagă de sămânța originii, când fructul era încă invizibil.

Același lucru se întâmplă cu spiritul Lucrării. În mod cert, sfântul Josemaría a primit esența carismei, miezul a ceea ce va transmite de-a lungul timpului, dar el nu putea prevedea tot ce s-ar naște din acest mesaj; încă în viață fiind, a experimentat într-adevăr această realitate în mai multe reprize, apoi este logic să fie astfel de-a lungul secolelor. Cu ocazia șederii sale la legația din Honduras în 1937, el se exprima astfel într-o rugăciune, cu voce: „Prin mila lui Dumnezeu, eu sunt prima verigă, iar voi sunteți primele verigi ale unui lanț care se va continua fără sfârșit de-a lungul secolelor. Eu nu sunt singur; există suflete acum, iar mulți alții vor veni în viitor, gata să sufere cu mine, să gândească cu mine, să împartă cu mine viața pe care Dumnezeu a depus-o în acest corp al Lucrării, care tocmai s-a născut” ⁶⁴.

Mons. Fernando Ocáriz, cu prilejul uneia dintre călătoriile sale, ca Părinte al acestei familii, a subliniat la Madrid că fiecare nouă etapă a Opus Dei „este o bună ocazie pentru fiecare dintre noi să avem în vedere să

reîncepem, să simțim Lucrarea în mâinile noastre cu mai multă grațitudine și mai multă responsabilitate”⁶⁵. Acest dinamism de viață era deja anunțat de Isus discipolilor săi în rugăciunea sa sacerdotală cu prilejul Cinei celei de Taină: „Adevăr, adevăr vă spun, cine crede în Mine va face și el lucrurile pe care le fac Eu și va face și mai mari decât acestea, căci mă duc la Tatăl” (In 14,12). Noutatea continuității prin care arborele crește și devine mai puternic este, în definitiv, rezultatul identificării lui Isus Cristos și a docilității Spiritului său. În planul lui Dumnezeu pentru umanitate, Fiul și Duhul Sfânt ne arată de ce adevărul și istoria nu se opun unul altuia: Fiul, Adevăr în persoană, este cel spre care arată istoria și de la care întreaga istorie își ia sensul; Iar Duhul, care ghidează Biserica pe calea sa terestră, este cel care ne va conduce la întregul adevăr.

Giuseppe Tanzella-Nitti

[Întoarcere la cuprins](#)

Notas

[←1]

John Donne, *Devotions upon Emergent Occasions*. Meditația a XVII-a.
Traducere de Petru Dimofte.

[←2]

Mons. F. Ocáriz, Scrisoare pastorală, 19-III-2022, nr. 1.

[←3]

Sf. Toma din Aquino, *Suma teologică*, II-II, c. 109, r. 1.

[←4]

Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 111.

[←5]

Francisc, Ex. ap. *Amoris laetitia*, nr. 132.

[←6]

G. Derville, «În sărbătoarea Sf. Iosif: o fidelitate care se reînnoiește», în opusdei.org.

[←7]

„Loialitatea” este adesea asimilată cu „fidelitatea”; cu toate acestea, prima nu se bazează neapărat pe încrederea bazată pe iubirea față de celălalt, ci pe aspecte mai apropiate de justiție; astfel, „loialitatea” nu se referă întotdeauna la o altă persoană, ci și la idei, valori sau instituții.

[←8]

Mons. F. Ocáriz, Scrisoare pastorală, 19-III-2022, nr. 4.

[←9]

Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 116.

[←10]

Benedict al XVI-lea, Discurs, 11-VI-2012.

[←11]

Cf. Sf. Ioan al Crucii, *Noaptea întunecată*, II, 8, 5.

[←12]

Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 999.

[←13]

Fericitul Álvaro del Portillo, Scrisoare pastorală, 19-III-1992, nr. 50
(AGP, Biblioteca, P17).

[←14]

Mons. F. Ocáriz, Scrisoare pastorală, 19-III-2022, nr. 8.

[←15]

Cf. Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 9.

[←16]

Cf. Dt 32,4; 1Cor 1,9; 1Ts 5,24 și alte.

[←17]

Benedict al XVI-lea, Enc. *Spe Salvi*, nr. 31.

[←18]

Cf. Ex 20,4; Lev 19,4.

[←19]

Cf. Ps 50,7-15; Dan 14,1-27.

[←20]

Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 190.

[←21]

Papa Francisc, Exhort. ap. *Evangelii gaudium*, nr. 11.

[←22]

Benedict al XVI-lea, Omilie, 12 sep. 2009.

[←23]

Benedict al XVI-lea, Angelus, 12 dec. 2010.

[←24]

Cf. Num 14,17-18; Dt 7,9-10; Ps 86,15; 145, 8: Il 2,13; Nah 1,3.

[←25]

Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 7.

[←26]

Sf. Ioan Paul al II-lea, Audiență, 6 nov. 1996.

[←27]

Cf. de exemplu Dt 32,4; 1 S 2,2; 2 S 22,2; Ps 19,15; 28,1; 71,3; Is 1,10;
Hab 1,12 printre alții.

[←28]

Papa Francisc, Omilie, 15 apr. 2020.

[←29]

Mons. Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022.

[←30]

Benedict al XVI-lea, *Angelus*, 2 sept. 2012.

[←31]

Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 57.

[←32]

Sf. Augustin, *Confesiunii*, XI, 22.

[←33]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 7.

[←34]

Ibid., nr. 1.

[←35]

Sf. Ioan Paul al II-lea, *Audiență*, 21 oct. 1998.

[←36]

Sf. Josemaría, Note luate cu prilejul unei reuniuni de familie, 2 oct. 1972.

[←37]

Papa Francisc, *Amoris lætitia*, nr. 144.

[←38]

Papa Francisc, *Ibid.*, nr. 294.

[←39]

Mons.. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 2.

[←40]

Cf. A. Vázquez de Prada, *Fondatorul Opus Dei*, I.

[←41]

Mons. F. Ocáriz, *Mesaj*, 10 iunie 2021.

[←42]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 12.

[←43]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 1 nov. 2019, nr. 6.

[←44]

Sf. Josemaría, *Este Cristos care trece*, nr. 122.

[←45]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 14 feb. 2017, nr. 9.

[←46]

Papa Francisc, Exh. ap. *Evangelii gaudium*, nr. 120.

[←47]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 5.

[←48]

Papa Francisc, *Omilie*, 8 mai 2017.

[←49]

Sf. Josemaría, *Convorbiri*, nr. 24.

[←50]

Sf. Josemaría, *Instrucția pentru Lucrarea de Sfântul Gabriel*, nr. 14.

[←51]

Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 11.

[←52]

Sf. Josemaría, *Instrucție*, 19 mar. 1934, nr. 47.

[←53]

Mons. J. Echevarría, *Scrisoare pastorală*, august 2014.

[←54]

Mons. Fernando Ocáriz, *Mesaj*, 7 iulie 2017.

[←55]

Conciliul Vatican II, *Dei Verbum*, nr. 8.

[←56]

Benedict al XVI-lea, *Discursuri*, 19 dec. 2009.

[←57]

Sf. Josemaría, *Convorbiri*, nr. 24.

[←58]

Benedict al XVI-lea, *Audiență*, 26 apr. 2006.

[←59]

Papa Francisc, *Evangelii gaudium*, nr. 11.

[←60]

Sf. Josemaría, *Convorbiri*, nr. 72.

[←61]

Mons. Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022, nr. 10.

[←62]

Mons. Fernando Ocáriz, *Mesaj*, 7 iulie 2017.

[←63]

Sf. J. R. Newman, *Eseu despre dezvoltarea doctrinei creștine*.

[←64]

Sf. Josemaría, *Crecer para adentro*, p. 85.

[←65]

Mons. Fernando Ocáriz, Călătorie pastorală la Madrid, VI-VII 2017.